

Ода радості від Ірини Жиленко

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПИСОК ТА МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

Ода радості від Ірини Жиленко

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПИСОК ТА МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ
З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ

Київ – 2021

УДК 016 : 82

О-40

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладачі Л.М. Мусієнко, В.М. Красножон
Літературний редактор Н.М. Кійко

Ода радості від Ірини Жиленко : інформ. список та матеріали для проведення заходів з нагоди 80-річчя від дня народж. укр. письменниці І. В. Жиленко / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Л. М. Мусієнко, В. М. Красножон. — Київ, 2021. — 48 с.

Видання вміщує біографічну довідку, список основних творів, літератури та ресурсів мережі Інтернет про життєвий і творчий шлях видатної української поетеси, матеріалів до вивчення її творчості в школі, крилаті вислови, цитати видатних людей про неї, а також тест, літературну гру та кросворди за творчістю Ірині Жиленко.

© Національна бібліотека України для дітей

«Вдивляйся в днів своїх обличчя.
Вслухайся в їх серцебиття.
Щоб пам'ятати цілу вічність,
як пахне яблуко життя»

І. Жиленко

Вікно у життєвий сад Ірини Жиленко

(біографія письменниці)

Творчість однієї з кращих письменниць другої половини ХХ – початку ХХІ століття Ірини Жиленко унікальна, оскільки містить твори різні за жанром та стильовими особливостями. Ірина Жиленко – поетеса, прозаїк, перекладач, журналістка, мемуарист. Талант, праця й натхнення, вміння радіти, а ще неповторна сонячність душі зробили із неї письменницю світового рівня. Вона зуміла розкрити головний «секрет» – глибину й силу поезії. Творчий дар був закладений у ній з дитинства. Настроєні душевні струни варто було торкнутися смичком... Смичком міцної Захарченківської породи, невичерпної бабусиної мови, яскравої маминої вроди, щедрих стецівських пейзажів, колоритної химерності київських двориків та садів... У її творчості ніщо не схоже на «штампи», переспівані сотнями авторів. Її поезія жива й легка, як подих.

Народилася Ірина Володимирівна Жиленко 28 квітня 1941 року в Києві у сім'ї службовців. Невдовзі почалася війна, під час якої загинули батьки. Її взяли на виховання родичі. Спершу нею опікувалися дідусь та бабця у селі Стецівка Звенигородського району, що на Черкащині. Після війни майбутня письменниця з новою родиною повернулася до Києва. Дитячі роки пані Ірина згадує мало, так само, як і шкільні, адже становище сироти в повоєнний час було неоднозначним. Згадуючи шкільне навчання, Ірина відзначала лише своє захоплення літературою, яке передалося їй від вчительки Діни Іванівни Попель. Саме їй майбутня письменниця завдячує україномовністю і всім своїм українством. Радості поетеси приносили мрії про літо в Стецівці, читання книг та перші спроби вір-

шування. Не даремно, свої перші римовані спроби вона зробила в дитячому віці, а вперше опублікувалася, коли ще навчалася в школі. Свій перший вірш вона написала у восьмирічному віці. 1958 року закін-

чила вечірню середню школу, а 1964 року заочно — факультет української філології Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Працювала вихователькою в дитячому садку, далі — в редакціях газет «Молодь України», «Літературна Україна», журналу «Ранок». Саме на сторінках цих видань і почали з'являтися з 1958 року її перші літературні твори. Брала активну участь у роботі осередків українського культурного відродження Києва у шістдесятих роках. Професійно займалася вокалом в університетській оперній студії та аматорському хорі «Жайворонок» при Київській консерваторії, танцювала у «Веснянці», гарно малювала. Була членом Клубу Творчої молоді, з 1967 року членом Спілки письменників України, виступала на літературних вечорах. Ірина Жиленко якось зізналася, виступаючи в Інституті літератури на одній імпрезі, що на неї свого часу мали вплив російські символісти. Проте, як і Емма Андіївська, шляхетна київська панянка обирає для себе українське слово і створює в ньому магічний світ любові. Свій літературний шлях Ірина Жиленко розпочала в період «шістдесятництва», коли

свіжий ковток свободи дав змогу розкритися багатьом творчим особистостям. Митці на повний голос заявили про себе у творах, де поняття честі, гідності людини постали самодостатніми, як даність від природи й народної моралі, а не від вказівки ідеологічного керівництва.

Ірина Володимирівна товаришувала з Аллою Горською, Опанасом Заливахою, Михайлиною Коцюбинською, Іваном Дзюбою, Василем Симоненком, Василем Стусом, Іва-

ном Світличним, Євгеном Сверстюком та іншими. У 1962 році одружилася із відомим українським письменником Володимиром Дроздом. У шлюбі визначних літераторів народжуються видатні діти: донька – Оріся Жиленко, великий вчений, кандидат богослов'я, історик; син – Павло Дрозд – комп'ю-

терний геній. У роки репресій над інакодумцями родина Дроздів-Жиленко зазнала утисків, результатом яких було «заслання» до армії Володимира Дрозда, звільнення з роботи І. Жиленко, недрукабельність творів подружжя. Незважаючи на політичні перешкоди для національного розвитку, на тяжкі втрати в колі друзів — поетів у шістдесяті-сімдесяті роки ХХ століття, вона йшла по життю як людина, що вірить у прийдешнє свято, в оновлену Україну. Світогляд письменниці надзвичайно оптимістичний. Вона вірить в людське добро, у чудеса, в казкове перетворення світу. Головна тематика лірики Ірини Жиленко — обійстя та домашній сад, шлюб та родина, пошуки щастя та естетичної гармонії в праці, любові, материнстві, природа, доброта і скородинська проповідь «повсякденних малих справ». У її поезії критики вбачають щирий ліризм, сполучений із вразливістю та винятковим смаком, насолоду життям з меланхолійним пізнанням мінливості світу.

Найбільшим горем у житті Ірини Жиленко була втрата її другої половинки: Володимир Дрозд помер восени 2003 року. Лише підтримка друзів допомогла тоді поетесі вийти з важкого стану. В цей період кожна фраза І. Жиленко — плач, голосіння. Найкраще психологічний стан поетеси передають уривки з віршів. У них — розпач, бунт проти природи і Всевишнього за те, що вони забрали в жінки найдорожче — її чоловіка...

Я з тобою крізь смерть пройшла.
Провела тебе аж до неї.
В руки Господа віддала.
А в життя не вернулась.
Де я?

Ірина Жиленко – автор близько двадцяти збірок віршів, творів для дітей, книги спогадів. За книгу віршів «Дівчинка на кулі» у 1987 році її вшановано літературною

премією імені Володимира Сосюри; за збірку «Вечірка у старій винарні» у 1996 році присуджено Національну премію імені Тараса Шевченка. За вагомий особистий внесок у розвиток української літератури, багаторічну плідну творчу діяльність Ірину Жиленко у 2001 році було нагороджено орденом княгині Ольги III ступеня. За активну участь у культурному житті та за книгу спогадів «Номо feriens» 2012 року авторка удостоєна премії імені Василя Стуса від Української асоціації незалежної творчої інтелігенції. А 2018 року книга І. Жиленко «Євангеліє від ластівки» отримує в рамках літературної премії «Глиняний кіт» диплом «За самобутнє відображення епохи», який вручено директору видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» І. Малковичу. Вірші Ірини Жиленко перекладені багатьма мовами світу: польською, англійською, німецькою, італійською, португальською, румунською, на її слова створені пісні знаними українськими авторами-виконавцями – Ольгою Богомолець і Олександром Ігнатушею.

Письменниця рано пішла з життя. Здавалося, вже знайшлися нові сили, щоб писати, але 3 серпня 2013 року після тяжкої хвороби у віці 72 роки Ірина Жиленко померла.

Там, за осінньою горою,
розкрились сонячні врата.
Я крізь життя пройшла, мов промінь,
— пора у сонце повертатъ.
Цей світ без мене проживе.
Хоча й не так, як жив зі мною.
Назад до себе не позве
мене майбутньою весною.

Освячений любов'ю світ у поезіях Ірини Жиленко

«Вірші мої, недосяжні для тьми,
будуть відлунювать сонце!..»

І. Жиленко

Поезія Ірини Жиленко унікальна і неповторна, її називають найбагатшою на кольори поетесою. У збірках вона вжила назви кольорів 1059 разів. Якщо звернутися лише до назв її книжок, то чого тільки письменниця не творила: і грала «Соло на сольфі» (1965), і малювала «Автопортрет у червоному» (1971), а коли прочиняла «Вікно у сад» (1978), то складала «Концерт для скрипки, дощу і цвіркуна» (1979) або й будувала «Дім під каштаном» (1981), коли ж відвідувала «Ярмарок чудес» (1982), то слухала, як грає «Останній вуличний шарманщик» (1985), або дивилась, як граційно балансує «Дівчинка на кулі» (1987), а ще її зачаровувала «Чайна церемонія..» (1990) та втішала «Вечірка у старій винарні» (1994), потому приходили «Пори року» (1999) й дарували поетесі «Цвітіння сивини» (2003). Зрештою, усі свої «тоненькі книги» Ірина Жиленко збрала в один том, давши йому назву «Вибране» (1990), потім «Євангеліє від ластівки. Вибране з десяти книг» (2000).

Проте емоційною і світоглядною основою поезії Ірини Жиленко лишається суто ренесансне поцінування життя в його звичайних проявах. У її віршах радість життя, яка спрагло летиться через вінця; щедрість люблячого серця; здатність бачити невимовну красу світу і не переставати дивуватися їй; відчуття однієї-однісінької миті у кругопліні буття. А за тим – дивовижна енергетика розкутого жіночого ества, що не применшує поетичного слова – воно вибухає, як гарячий сніп ранкового проміння, як дивовижний політ тихого вітерця над пляями, як шум лісових крон і гуркіт гірських водограїв. А ще поетеса дуже любить рослини, особливо квіти, і щедро описує їх у творах. На честь своїх улюблених фіалок вона навіть створила літературний жанр «фіалки-вірші». Письменниця дебютувала в літературі в 1964 році збіркою поезій для дітей «Достигають коло-сочки», цього ж року окремим виданням виходить книга «Буковинські балади». Слово Ірини Жиленко зазвучало в оркестрі української поезії своїм голосом – тут поєдналися і традиційність класичної спадщини, і новаторсько-напружені пошуки модерністів у таку органічну єдність.

Вже у наступній збірці її поезій – «Соло на сольфі» (1965) відчитувався свій голос, який згодом щораз міцнішав, набирав впевненості й сили, чарував, примушував сперечатися. Книга викликала гострі дискусії критиків у різних виданнях,

від засудження до захоплення. Тоді як її друзі по перу заглиблювалися в складні світові проблеми, загостреним зором скривдженого війною покоління знову і знову поверталися до недавнього трагічного минулого, І. Жиленко писала про мирне життя. Цього не сприймали радянські літературознавці і негативно оцінювали творчість Ірини Жиленко, перш за все тому, що вона не відповідала їхнім ідеологічним настановам. Авторка, на їхню думку, невизначено висловлювала політичні погляди, точніше взагалі була аполітичною. Адже поетесу цікавили перш за все проблеми моральні, загальнолюдські, понадчасові, питання родинних стосунків тощо. І творчий дух Ірини Жиленко не знав обмежень, він поширювався і переносив небесну музику на землю у вигляді поетичних рядків:

Вибухне ранок! І в очах райдуга
Задзвенить дорога, мов сонячне люстро.
І я побіжу, неждана й негадана,
Тобі назустріч.
Далеко... Де гір золотисті стегна
Розгойдались закохано і принадно,
І спрагло сонця гарячий регіт
Борсається в шаліючих водоспадах.

У вірші «Радість», яким відкривається збірка поетеси, вона висловила свій «девіз до старості» — любити землю, любити людей, любити працю і ранкові гомони, в ім'я всього суцього на землі творити свою «оду радості», «оду весні». Письменниця від книжки до книжки розглиблює «свою» тему «святої буденності», з імпресіоністичною розкутістю, музичною виразністю витворює казково-прекрасний, освячений любов'ю світ.

Тематичну спрямованість другої збірки І. Жиленко «Автопортрет у червоному» (1971) також зумовлюють її улюблені мотиви — любов, щастя материнства, радість творчої праці.

Прокинутися з повним домом щастя!
Відкрити вікно в туманний березняк.
А мокрий вітер б'ється круг зап'ястя,
як спіймане промерзле пташеня.
Це вже весна. І протяги хмільні
похмурого заплаканого талу
зашарпали халатик на мені
і в рукава насипали фіалок.

Окреме місце в збірці належить поезіям «Україні» — як зразку громадянської лірики поетеси та «Григорію Сковороді», де робиться спроба змалювати психологічний портрет українського поета-філософа.

Радість щоденного буття стає предметом поетичної розмови у циклі сонетів «Біла фіранка». Його величність дім запливає у душу ліричної героїні надійним оберегом. Там все просте і красиве, як первозданний світ: годинник на стіні; стіл у кухні, накритий цератою; серпневий ґанок; таця з варенням; біле плаття на стільчику і жовте латаття на березі річки. А ще – золоті гномики, які супроводжують усю поезію Ірини Жиленко. Вони там живуть дивною казкою і своїм окремим світом. Невипадково Ірина Жиленко напише згодом, що хотіла би (після переходу в потойбіччя) стати маленьким гномиком... Жити між яскравих кульок, у червоному жилеті, і складати казки на радість дітям...

Радість буття як найвищої досконалості світиться у кожному рядку поезій Ірини Жиленко:

А я зітхаю світло: «Скоро осінь!»
І розумію щастя дуже просто –
коли твоя несмілива рука
погладить прохолодні мої щоки.
І закружляють тіні на чарках,
і сад зітхне, врочисто і глибоко.

Особливо рельєфними у творчості Ірини Жиленко є поетичні цикли. Письменниця любить об'єднувати поезії у поетичні цикли – і це логічно, тому що вона бачить гармонію світу, а передати її найкраще можна лише у безперервності зв'язків.

Цикл поезій «Казки на заході сонця». У призахідному світлі звичайні речі перетворюються на казкові. Світ оживлений, нестримна поетична уява із гри світлотіней витворює фантастичний світ:

І раптом...вибух! Сотні веретен
чи сотні сонць, рвонувшись, задзижчали.
Я втратила увесь авторитет
і королівську владу над речами.
На заході, коли приходить в нас
навала сонця, – боїмося дихать:
а раптом на рубінових слонах
в плащах із пуху прогарцюють вільхи?

А раптом стіл ласкаво заірже
і попливе, і, як легке вітрило,
на нім блокнот зметнеться і з пожеж
до мене кине обгорілі крила.

О ця орда малинового сяйва,
потоп, помпея, повінь, течія!
Цей землетрус, цей бунт,
цей тріумфальний
парад фантазій і легких уяв...

У збірці «**Вікно у сад**» (1978) більш зрілим став погляд поетеси на життя, але залишилися та ж щирість, відвертість голосу і прозорливість серця. Залишилася та невтомима спрага до найменших порухів навколишнього світу «в звичайностях чудесного», яка є паролем поетеси. Залишилась прихильність до Дому — «країни несподіваних радостей і чудес», де «всі речі роззолочені дитячим сміхом», де «озвучено посуд, окрилено портъери». Світ природи – то також її дім, тільки великий, неосяжний. І все ж прагне його осягти в усіх земних сокровенних проявах, увійти в нього, як у свою оселю («Осінь. Копання картоплі») – «як блудного сина, прийми мене, хато природи!».

Письменниця у творчості реалізує власний світ, висвітлює жіноче уявлення, котре відрізняється від чоловічого світосприйняття, однак не протистоїть йому, воно інше, з відмінним стрижнем. Його особливості — специфічний ліризм, емоційність, сповідальність тону. Отже, Ірина Жиленко показує життя жінки «зсередици». У її поезіях помітними є три типи жінок: жінка-мати, жінка-поетеса, жінка-естетка. Лірична героїня мисткині особливим чином орієнтована до свого внутрішнього світу, вона створює навколо себе свій мікросвіт. Ідеали комфортного буття жіночої суб'єктивності ліричної героїні це єдність з природою, оптимізм, панівне почуття любові у найрізноманітніших проявах, а звідси і прагнення опіки над кимось, можливість писати вірші; влаштований побут, який залежить головним чином від внутрішнього стану душі, суцільство з казкою, чудом життя, відчуття непроминучого дитинства.

Архетип матері був одним з базових в українській класичній літературі XIX ст. (зла свекруха, мачуха, покритка, ненька Україна тощо). Мати була заporукою стабільності патріархальної селянської родини. Ірина Жиленко, не відходячи від слов'янського канону, повно розкриває відчуття материнства, щастя очікування появи на світ нової істоти, щастя, яке переповнює жінку, коли дитина потребує захисту і догляду. З біологічної точки зору жінка, завдяки материнству і можливості його відчути, має беззаперечну фізіологічну перевагу. Образ жінки-матері І. Жиленко дотичний з прадавнім українським – Березинею.

Поетеса творить своєрідний міф про життя і призначення жінки, програмує наратив приватного життя. Поетеса ідеалізує материнське почуття. Про те, що жінки завжди більше відповідальні за турботу про маленьку дитину, яскраво ілюструє поезія І. Жиленко:

Бо я не Іов. Прокляну
За крихітну синову слізку.
Дияволу присягну
І душу продам під розписку.
Я не Авраам. І дитя
Не дам на закляння, на лихо.
Ні Богу не дам, ні вождям,
Ні вашим, ні нашим, ні їхнім.
Бо я не Христос. Впам'ятку
всі болі, всі кривди дитячі.
Хто вдарить у ліву щоку,
У праву отримає здачу.
Дурепа, бабера – нехай!
Я згодна – дурепа і квочка.
Аби лиш синок посміхавсь.
Аби не боліло синочку.

Поетеса майстерно вплітає в свою поезію рядки колискових, як-от у циклі «Три колискових і зоря»:

Ой люлечки-люлі!
Прилетіли гүлі.
Принесли в торбинці
для сина гостинці.
У тій торбі – диво-кінь,
пряники медові
і червоні чобітки –
золоті підкови.
Та ще врода – як вода.
Брови соколині.
Та ще доля – як зізда,
висока і синя...

Інша невід'ємна складова ліричної героїні поезії І. Жиленко – роль господині дому, опікунки родини і хранительки домашнього вогнища. Поетеса зображає жінку як мати (рідше – дружину), так і поетесу, естетку. Лірична героїня показана переважно в межах дому, але в цьому просторі твориться макросвіт ілюзії, казки, який значно

ширший за просту кімнату. Дім – це або квартира в місті, або будиночок в селі. В другому варіанті жінка зливається ще з однією із своїх прадавніх ролей – Господиня. Лірична героїня змальована при виконанні побутових обов'язків (прання, приготування їжі, прибирання, купівля тощо), але поруч з цим – написання віршів, читання книг, прослуховування музики, спілкування з друзями. Письменниця і родинні, і особисті, і суспільні стосунки між людьми розглядає шляхом відображення та осмислення подробиць щоденного побутового життя.

Пані, ота, що знаменна не зростом, –
Сіно згрібала, зривала горох.
Потім білизну в струмку полоскала.
Потім полола петрушку й цибулю.
І озивалася словом ласкавим
До горобини, собаки, зозулі...

Таку вмиротворену ноту прийняття всього суцього як прекрасного неминучого можна було б вважати домінантною в доробку поетеси, якби не збірка **«Чайна церемонія» (1990)**, якби не цикл «Dies irae». Це одна із найпромовистіших ліричних відлунь Чорнобиля в українській поезії, переконливіше й драматичніше за багато інших поетичних свідчень цього нашого Апокаліпсису – хай і голосніших, і масштабніших. Це свідчення все тієї ж жінки, доброї господині свого дому, для якої «єдине святе знамено – пресвітла дитяча пелюшка». Для неї все на світі зійшлося в цій кімнаті. Прислухається, як дихає уві сні синок, але ж розчинити вікно у сад тепер уже небезпечно, чим же йому дихати завтра?! В усьому – гіркуватий присмак полину-чорнобилю. Щось зламалось у світі, звідусіль чатує небезпека: «...у стані ворожому навіть конопля і мак, і лихом загрожує дим від осіннього листа» – «іду життям, неначе мінним полем». До «тихої, віконцями в сад, дитячої кімнати людства» немає вороття – «о, краще не озиратись!»

Якщо раніше поетеса могла про себе сказати «я – не людина, я – вікно у сад», то тепер це втілення болю й тривоги – «на самоті з моїм всесвітнім горем». Поетичні твори Ірини Жиленко чорнобильської тематики свідчать про глибокий розпач мисткині, що пов'язується з усвідомленням трагічного існування людини в реальній дійсності. Змінюється інтонація, погляд стає гострішим і нещаднішим. З'являється надрив – «безшумно... облітає квіт ілюзій». Кому молитись? – хіба що «матері-заступниці» Красі. Природі. Дитині... На цій хвилі на одному диханні написався її «Похорон».

Убили землю. Вибили з-під ніг.
Ударили, як в «яблучко» – під дих...
Убили.

У незалежній Україні поетеса підготувала ще одну підсумкову книжку **«Свангеліє від ластівки. Вибране з десяти книг» (2000)** – це найповніше видання вибраних творів І. Жиленко. Книгу складають твори, написані впродовж 30 років, з 10 збірників поетеси, починаючи, від першої збірки «Соло на сольфі» 1965 року, завершуючи збіркою «Вечір у старій винарні» 1994 року. Книга побачила світ з передмовою одного з найулюбленіших критиків письменниці Анатолія Макарова і її власною статтею «Не розбийте мій ліхтар! (Замість автобіографії)». У ній І. Жиленко зізнається: «Про мою творчість – хай говорять читачі і критики. Я гублюсь перед нею (написано ж – океан) і не можу аналізувати. Все найкраще явилось невідомо звідки, невідомо чому, невідомо як склалось

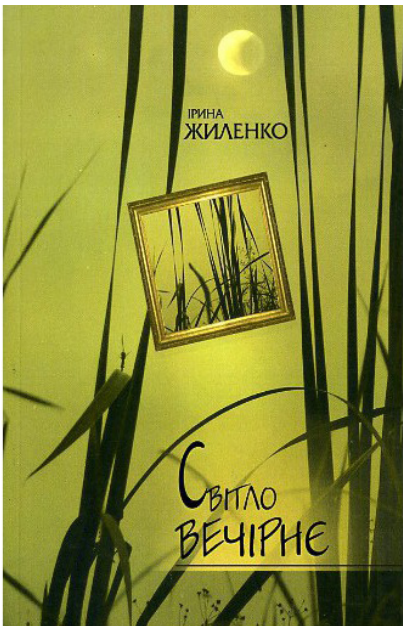
і невідомо куди піде, скінчивши своє матеріальне існування в слові... Це велика таїна і для поета. Смішно вчити поетів, як і про що треба писати. Вони не владні над своїм талантом. Чому я пишу так, а не інакше? Чому в такі нещадні і темні часи муза моя була світлою і безжурно-карнавальною? Може, тому і була такою, що важкі часи. Може, так потрібно. Яких тільки ярликів-звинувачень не наліплювано на мою безобідну лірику! «ідеалізм», «абстрактний гуманізм», «вузьке бачення світу», «суспільна невизначеність ліричного героя», «позакласова категорія совісті», «декаданс», «манірна салонність», «міщанство», «космополітизм», «камерність», «втеча од життя».

У холодному жовтні 2003 року І. Жиленко пережила чи не найбільший удар неблаганної долі, коли усвідомила трагічну реальність: її чоловіка, однодумця, найбільшого її товариша й шанувальника її поетичного дару не стало. Її поетичне слово певний період у зв'язку з цим випромінювало неймовірну тугу:

...Візьми туди й мене.
Я непомітна і до тиші звична.
Чекатиму, допоки не мине уся та вічність,
бо й вона не вічна.
Не відпущу тебе в самотину,
яка без мене – пекло потойбічне.
Візьми мене за руку,
і навечно дві вічності зіллються у одну.
Отак, як два життя злились в одно.

2006 року з'явилася друком добірка нових віршів, один із найтяжчих циклів Ірини Жиленко «Сльоза за сльозою». Нею завершується друге видання «Евангеліє від ластівки». Ця збірка сповнена сліз і невичерпного суму. До неї ввійшли сповідальні тексти, оскільки її авторка має суто людську потребу виповісти нестерпний душевний біль від втрати найдорожчої людини, а оскільки вона – поетеса, то й робить це у поетичній формі, бо інакше не вміє. В них немає навіть класичної трагедії, лише тотальний апокаліпсис однієї душі, яка розпросторує себе на Всесвіт. Ці глибоко особисті трагічні записи переводить у ранг високої неповторної поезії, що не лише засвідчує скорботу, сум'яття, відчай, а й дарує самій авторці, а через неї і всім читачам відчуття неабиякої сили людського духу й несхибної віри у невичерпність Божої ласки:

Боже, не согрішу
Жодним до тебе питанням.
Кожен рядок пишу
Так, ніби він останній.
А наостанок,
Боже, Нащо людині тайни?
Кожен живе, як може,
День свій останній.

Найновіша збірка «Світло вечірнє» (2010) — балансує між трагічністю і смутком людської душі. На перший погляд, це книга про старість і про близький відхід за Межу. Це обумовлюється рядками: «...Ми вже своє зробили. Далі – турбота Бога». У поетичній добірці домінують мінорні настрої, спровоковані безмежною тугою мисткині за коханим чоловіком. Спогади, самоаналіз певним чином допомагають уже не жити – існувати, проте образи «згаслої свічки», що стікає, «засохлої бджоли», «сухі будяки», «півмертве мишеня», з яким грає жорстоке життя, символізують наближення відходу. Але, все стало на свої місця, сонце продовжує гріти й тримати круг себе планети. Поступово будень потроху перетворюється на свято:

Промінь сонця фіранку мою утішав,
І світилась, світліша жасмину, душа
І жінка з мирним іменем Ірина
Прокинеться і пригадає рими.
Може, це і останнє літо.
Але ж будуть у ньому квіти.
І метелики будуть теж...

Збірка «Світло вечірне» — це насамперед про тих і для тих, хто пожив, і пережив нещастя, горе і втрати. Хто над віршами виплачеться, і йому полегшає, і від усвідомлення ймовірності самому піти за межу, він устократ відчує радість буденного, де «вигін із цапком і гусаком, базар, автобус, лаву під кленком», і пройметься мелодією «бджолоїної віолончелі». Може, саме у тому й цінність, що Жиленко про сумні питання так гарно написала, адже віршів подібної тематики не так багато.

Прекрасний світ поетичних творів письменниці, освячений любов'ю, щастям, наповнений сподіваннями на здійснення мрій і бажань — взірць для наступних поколінь. Поетесі притаманна щирість, довіра до читача, розкутість у поєднанні з музичною виразністю, роздумами щодо своєї поетичної місії. Проте є одна риса, що виділяє її серед багатьох інших, — це сповідування людської доброти як найбільшої цінності, збереження свого «я» від будь-чиїх зазіхань. І ця тема наскрізна в її творах. Ірина Жиленко наголошує, що тільки любов може творити, тільки любов не дасть загинути світові.

...Щовіку сад мій буде воскресать
З веління трьох вічно квітучих слів.
І кожну вічність буду я писать
Про світле щастя жити на землі.

Блискуча гра фантазії (дитячі твори Ірини Жиленко)

Дитинство – це пора казкова:
цікава, добра, золота
У ньому вічність дріб'язкова,
Живе лиш мрія молода.

І. Жиленко

Дитинство – найкращий час у нашому житті. Це пора відкриттів, мрій, фантазій, чарівних пригод. І хочеться побути в дитинстві якнайдовше. Ірина Жиленко час від часу повертається у світ дитинства і частину своїх творів присвячує маленьким читачам. Писати для дітей, вважає письменниця, — велика честь, бо для неї дитина — це чудо, а дитинство — святкова казка. Діти надзвичайно безпосередні, вони не зіпсовані життям, бо живуть «просто всмак, без проблем і проєктів», а той, хто залишається таким і подальше, в дорослому світі виглядає диваком. Але такі «диваки» дуже потрібні, вони, хоч живуть «якось не так», здатні поділитися з ближнім, пожертвувати чимось заради іншого. Поетеса закликає людей вірити в те, що «поки є диваки, є й надія у нас, є надія!». З-під пера І. Жиленко вийшло п'ять книг для дітей. Перша книжка поезії для малят **«Достигають колосочки»** з'явилася в 1964 році. Для молодших школярів поетеса випустила збірку віршів **«Вуличка мого дитинства» (1978)**. Згодом вийшла друком казкова напівфантастична повість **«Двічі по два – дорівнює кульбабці» (1983)**, збірка віршів і казок у віршах **«Казки буфетного гнома» (1985)** та повість-казка **«Новорічна історія про двері, яких нема, і про те, як корисно іноді помилятися номером» (1986)**. Це мудрі й світлі поезії, віршовані казки, захоплюючі прозові повісті, в яких багато вигадки, світла, тут твориться весела, грайлива казка, що вчить добру та людяності, поетичному світосприйняттю. Окремі з них друкувалися в перекладах та діставали захоплені відгуки за межами України. Книжки для дітей письменниця наповнила такими ж дотепними витівка-

ІРИНА ЖИЛЕНКО
ВУЛИЧКА МОГО
ДИТИНСТВА

ІРИНА ЖИЛЕНКО
Двічі по два
дорівнює кульбабці

ІРИНА ЖИЛЕНКО
КАЗКИ
БУФЕТНОГО
ГНОМА

Ірина
Жиленко
НОВОРІЧНА ІСТОРІЯ
ПРО ДВЕРІ, ЯКИХ НЕМА,
І ПРО ТЕ,
ЯК КОРИСНО ІНОДІ
ПОМИЛЯТИСЯ
НОМЕРОМ

ми, нестримною фантазією, ненав'язливою мудрістю й карколомними пригодами героїв, що й для дорослих. Та навіть частенько поезії з її недитячих книжок здаються ніби написаними для малечі, принаймні дорослі залюбки читають «Казочку про Білого Вовка», знаходячи в ній масу важливих асоціацій чи натяків:

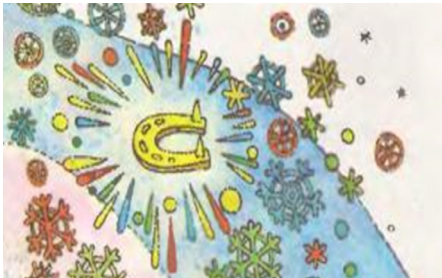
Жив колись Білий Вовк.
Білий, мов білий шовк.
Батько, мов присмерк, сивий,
часто зітхав: «Мій сину!
Чом ти біліший снігу?
Чом в тебе очі тихі?
Стань, як і інші, сірим,
сірим порядним звіром.
Виє, твоя вовчиця,
сіра ж, немов земляця.
Дітки твої, вовчата,
сірі усі, як мати.
Сірі, такі, як треба,
друзі сміються з тебе.
Кажуть про тебе:
«Ланець, мрійник, вегетар'янець!»
Кажуть, – о жак!
– на свято їв ти котлети з м'яти!»
Жив колись Білий Вовк.
Білий, мов білий шовк.
Часто тікав він з лісу
І під великим містом
рвав білосніжні лілії
білій вороні Емілії.
Тиха і безборонна,
Спала десь там ворона.
Біла, як біла лілія,
Снилась вороні ідилія.
Снився їй Білий Вовк,
Білий, як білий шовк.
Рвав він у лузі лілії
– Лілії для Емілії...

У казочці про Білого Вовка й білу ворону Емілію, ведучи мову про звичне й незвичне, пересічне і оригінальне, матеріалістичне і романтичне, потворне і красиве, авторка елегантно окреслює давні морально-етичні антитези, котрими добряче приправлене людське життя.

У таємничий мікросвіт домашнього затишку переносить нас віршований твір «Гном у буфеті». Головний герой добре знає усю родину, адже оселився він у цій господі дуже давно. Він настільки старий, що знав дідуся хлоп'ям, а маму – дівчатком. У кожної дитини є свої маленькі друзі, невидимі дорослим. Гном живе в буфеті вже кілька століть, він золотить на свята сервізи, любить пити какао, смоктати м'ятні гостинці. Маленький житель дому сварить пустунів, а слухняним дітям дає шоколадки. Він навчився гарних манер у порцелянної маркизи, яка запрошує його на чай. Проходять роки, століття, але гном буде завжди оберігати тепло дому, дитячу казку.

Століття, і друге, і третє,
– прислухайся! — чуєш? – завжди
клопочеться гном у буфеті,
бормоче, зітха, шарудить.
І тупа, і плямка в куточку,
і дзвонить в буфетні шибки.
І в довгі засніжені ночі
нашіптує дітям казки.

У вірші «Підкова» розповідається, як лірична героїня знайшла підкову, яку загубив Дідусь Мороз. Усім відомо, що підкова приносить щастя, тож дівчина сказала їй: «Світи тут, на вікні. Щоб все мені збулося!» Але знайшлися ті, хто позаздрив, — сімсот роззяв, що стали під вікном і не хотіли йти: «Вони стояли вперто, день при дні, — зачарувала їх моя підкова...» Тому героїня вирішує купити шубу й вирушити до Лапландії, аби віддати підкову власнику – Діду Морозу. І сніг, що раніше іскрився й світився то зеленим, то рожевим, то ніжно-фіалковим, то блакитним кольором одразу став звичним, тихим, рівним. Ось так звичайна заздрість може перетворити казку на буденність.

Ірина Жиленко опоетизовує навколишній світ, у казкових сюжетах осмислює не тільки дитячі, а й дорослі проблеми. У персонафікованих образах казкових тварин,

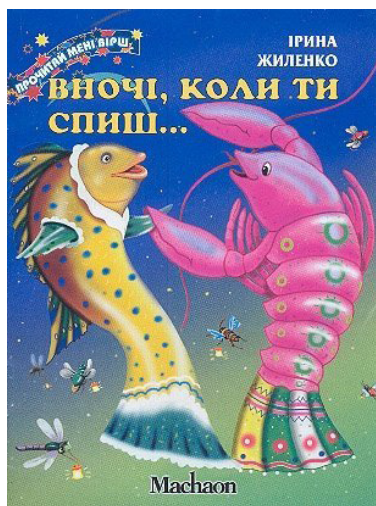
птахів викриває людські вади. Казкові герої у її творах наділені реалістичними рисами характеру. Так, у поезії **«Жар-птиця»** чарівниця годує прекрасну пташку родзинками й випадково випускає з клітки. Жар-птиця освітлює своєю красою всю столицю, цьому радіють навіть дорослі. Людям подобається казкова незвичайна пташка: «Як добре жити під сонцем Жар-птиці!» І тільки г'ава, яка себе називала Павою, вважала Жар-птицю «непристойно яскравою», бо заздрила їй. І, як це часто буває в житті, знайшлися ті, що підтримали кульгаву заздрисницю. Уся вороняча орава зчинила люту стрекотняву, вимагаючи, щоб Жар-птицю заховали в клітку. Уже третій день нема дива, що сколихнуло місто, похмурніли обличчя людей. Так легко зруйнувати прекрасне, казку, в яку готові були повірити мешканці столиці. Але ліричний герой запевняє, що все буде гаразд:

Жар-птиця ж — птаха екзотична,
південна, до снігів незвична.
Ну, от і простудилась трішки.
Лежить вона терпляче в ліжку,
п'є молоко, клює родзинки,
чита «Барвінок» і «Мурзилку».
Пішли на лад у неї справи.
І скоро знов злетить вона
на злість лихим, кульгавим г'авам,
на новорічну радість нам!

Віршована **«Нічна казочка»** приваблює сюжетними несподіванками, таємничістю розповіді і казковими мотивами. Прийом сну, використаний авторкою, передає невпинний політ фантазії. У цьому творі оживають образи уяви хлопчика, який змайстрував паперового корабля, а сам став його капітаном:

Хлопчик склеїв крихітний кораблик.
Вирізав з паперу Капітана.
Прошептав тихенько: — Крібле-кравле..
Ну, а потім — зразу ніч настала.
І заснули всі на світі діти,
і дерева, й голубі поля.
Вітром казки, срібним, аж блакитним,
сповнилось вітрильце корабля.
Хто не вірить — хай kota спитає,
розповів мені він вчора сам
про чудесні мандрі Капітана
і про інші добрі чудеса.

Розділ казки «Вночі, коли ти спиш...» сповнений опоетизованих образів звичних речей, які постають у незвичних іпостасях: «Акваріум-трамвай / по вулицях катається», «Зробились рибки дамами / в шовках, із діамантами», а місяць-молдик / сидить вгорі на башті. / Худенький та блідий : / мабуть, не любить каші». Структурною частиною казки є пісенька про Капітана, на честь Тортограда, пісенька сірничків. Алгоритмічний образ країни Мишіанії, протистояння її жителів і короля Капітанові – авторська інтерпретація типового казкового мотиву боротьби добра і зла зі щасливим фіналом.

А от повість-казка Ірини Жиленко «Новорічна історія про двері, яких нема, і про те, як корисно іноді помилитися номером» розповідає про передноворічні пригоди дівчинки Орисі, про виховання дітей в сім'ї, про нетерпиме ставлення до користолюбства, егоїзму і жорстокості, про перемогу доброти і чуйності над підступними намірами лиходіїв. Висвітленню духовного світу маленької дівчинки Славки, чиє дитинство проходить у зруйнованому війною місті, присвячена друга повість письменниці «Двічі по два дорівнює кульбабці». Люди, які оточують героїню, пізнали багато горя і поневірянь, тому мріють про щастя, прагнуть добра, допомагають один одному, разом ділять і радість, і смуток.

Поезії І. Жиленко не просто оповідають про фантастичний світ дитячих мрій, пригод, спогадів. Дивні образи, відтворені з

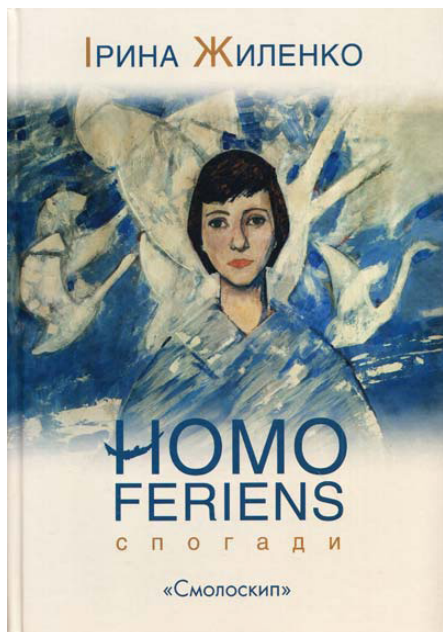

любов'ю на папері, несуть важливі життєві істини. Так, жар-птиця є символом щастя, в яке необхідно вірити, що б не сталося, хто б не заважав. Буфетний гном ніби оберігає наше дитинство від втручання в нього проблем, життєвих негараздів, буденщини й сірості, що часто переповнює доросле життя. Підкова обов'язково коли-небудь зробить свою справу й подарує щастя, адже ті, хто вірять у нього, завжди багато докладають для цього зусиль і завжди отримують результат.

Твори Ірини Жиленко дарують дітям свято зустрічі зі справжньою поезією. А її не може бути без яскравої образності, польоту фантазії, вміння поєднати найтонший ліризм із іронією і гротеском. І хочеться вірити, що утвориться та спільнота людей, що відчують красу, про яку писала Ірина Жиленко:

Ми – це дихання тисячі щастя.
Ми – це ніжність небес на щоці.
Ми – це ти, і ось той, і ось та –
невичерпна безсмертна спільність.
Ми – це щедрість і доброта.

«Книга життя» Ірини Жиленко (мемуарно-автобіографічне видання «Homo feriens»)

Фундаментальним промовистим твором, який підбиває підсумки творчого доробку І. Жиленко, є мемуарно-автобіографічна книга «Homo feriens», що в перекладі з латинської мови означає «Людина, яка святкує». Видання має велику вагу як для літературної спадщини, так і для історичної пам'яті. У ній Ірина Жиленко подає оцінку власної творчості і життєвої долі, рецензує здобутки інших митців (шістдесятників і нового покоління літераторів), проливає світло на історико-культурні передумови творчості славетної когорти письменників-шістдесятників, висвітлює образне оживлення незабутніх днів творчої молодості та громадянського мужніння, репрезентує

філософсько-світоглядний дискурс та ідейно-естетичні джерела творчості. Свої спогади, щоденникові записи, листи письменниці почала публікувати з 1997 року в журналі «Сучасність». Вони частинами з'являлися на журнальних сторінках упродовж 10 років. А єдиним виданням стала публікація 2011 року у видавництві «Смолоскип». Насамперед – це книжка про покоління, з якого вийшла авторка (хоч і була трохи молодшою за своє оточення), і про всю ту епоху, що з кожним роком стає фактом щораз дальшого минулого й не тільки літературного. Отож «Homo feriens» – про шістдесятників: як їх бачила Ірина Жиленко ще наприкінці 1950-х-початку 1960-х, коли все тільки починалося, а самого поняття «шістдесятник» іще, по суті, й не існувало, і як разом із нею вони змінювалися упродовж десятиліть, – аж до літа 2007-го, коли було поставлено крапку вже в останньому розділі. Щоденникові фрагменти дають змогу читачеві подивитися на тогочасний світ ніби зсередини, очима безпосереднього учасника тих процесів, а крім того, побачити в «живій» дії тих, кого нині, через п'ятдесят років, можна назвати творцями шістдесятницького дискурсу.

Компонуючи книжку, письменниця свідомо не дотримувалася хронологічної послідовності у відтворенні подій, надавши перевагу вільним переходам між різними періодами власного минулого й «сучасного». Та, скомпоновані в суцільний текст, частини вибудовуються в цілісну фабулу, а сама книжка врешті-решт виявляється однією з наймасштабніших нині приватних версій українського шістдесятництва.

Із відповідних розділів книжки можна отримати доволі яскраве уявлення про те, як і чим жили молоді україномовні літератори, художники й науковці на початку 1960-х, де і в кого зустрічалися, про що дискутували, як розважалися і, нарешті, що читали й писали. Колоритно описано й заходи Клубу творчої молоді, новорічні колядування, звичайні посиденьки, на яких часом «каламбурили», «перекручували» народні пісні, включаючи в них актуальних персонажів, тощо. Та не менше тут історій і про вимушені поневірання наступних років: коли виганяли з роботи; позбавляли житла; коли не друкували; ув'язнювали. І як, починаючи з ранньої смерті Василя Симоненка, дедалі частіше випадало зустрічатися з друзями не на святкуваннях, а на похоронах.

У «Ното feriens» є й кілька наскрізних сюжетних ліній. Одна з них – чи не головна – це виписана історія кохання й подружнього життя Ірини Жиленко та Володимира Дрозда: від моменту першого знайомства в Спільці письменників і аж до смерті чоловіка 2003 року, що назавжди розділила світ дружини на «до» і «після». І в цьому сюжеті цілком осібне місце займає їхнє листування: цілих три роки (1963–1966) майже щоденних листів, доки Дрозд відбував примусову службу, залишивши в Києві самотню, а певний час і бездомну, Ірину Жиленко. Щоправда, до спогадів потрапили тільки листи Жиленко, проте і їх досить, аби відчутти, яким інтенсивним і довірливим і, зрештою, багатоманітним було це спілкування.

Ще один наскрізний сюжет мемуарів Ірини Жиленко – це Київ. «Ното Feriens» – дуже київська книжка, і в цьому – її особливий шарм. Будучи киянкою за походженням, авторка з великою любов'ю пише про місто, в якому провела переважну більшість свого життя. «О затишок старих київських дворів з лавами і голубниками, з дерев'яними верандами, мансардами, зі сходинками між кімнатами, з галереями і драбинами «чорних ходів»! О, густі палісади – як продовження осель, ледь прикриті липами і бузками, а тому – такі таємні і затишні! Столи з самоварами, гамаки, табуретки, іграшки, швейні машинки «зінгер», кєрогази, жаріючі вугіллям праски. Зараз, коли цей світ в моїй пам'яті вже розмивається туманцем забуття, – він особливо прекрасний». Є та-

кож і своєрідна хроніка вибраних міських подій: Куренівська трагедія 1961 року (коли прорвало греблю, й Куренівку та частину Подолу було залито болотними потоками); руйнування старого єврейського цвинтаря, на місці якого влада вирішила розбити парк (моторошна картинка, як «старі-престарі євреї, переважно – жінки, в автобусах перевозять кістки покійних на інші цвинтарі»); реконструкція Бесарабки і поява підземних переходів у центрі («ніби Київ розростається вглиб»); післячорнобильські страхи столичних мешканців щодо можливої евакуації. Таких колоритних епізодів із різних часів, які й творять живу історію міста, можна навести ще чимало.

Й нарешті про головне – святкування. Адже не випадково Ірина Жиленко дала таку назву своїй книжці. І, мабуть, не випадково назвала себе «людиною, що святкує». І в «Номо feriens» таки не бракує відповідних за настроєм пасажів, написаних у типово шістдесятницькій напівафористичній манері: «Я щаслива людина. Люблю життя. Вдячна долі за те, що мене обминули спокуси вульгарного споживацтва, кар'єризму, фанатичного аскетизму, залишивши мені просте і добре, багатотрудне і радісне людське життя. Радісне не «тому що», а «незважаючи на».

За змістом і значущістю «Номо feriens» — це найпомітніший мемуарний твір останніх літ; феноменальна праця, яка постає водночас і схвильованою сповіддю автора, і

стриманим в емоціях літописом суворої епохи, що пройшла крізь життя Ірини Жиленко; це своєрідний автопортрет, спроба досягнути природу і драму митця і водночас портрет шістдесятників. Її ім'я міцно пов'язане з відродженням духовності в Україні, піднесенням авторитету української літератури у світі.

Віра в людину, у непереможність добра, у велич світла, в творчості Ірини Жиленко додає нам сили. На щодень. Повсякчас. У творах письменниці дзвенить безкінечна казка буття, утверджуючи право слова. На її сьомому небі так добре і затишно всім, хто переступить поріг її творчості. Бо, переступивши раз, кожен з нас там залишиться назавжди.

Живіть! Століття за століттям.

Немає смерті в цьому світі.

Так, як немає в нім кінця

полум'яніючим сонцям!

**«В осінній вечір слово засвічу, і світ мені засвітиться у слові»
(книги та статті про життя і творчість Ірини Жиленко)**

Гордасевич Г. Полуничне віконце. Ірина Жиленко / Г. Гордасевич // Силуети поетес / Г. Гордасевич. — Київ, 1989. — С. 198-230.

Літературний портрет Ірини Жиленко.

Дроздовський Д. «Померли всі слова...». На смерть інфанти / Д. Дроздовський // Дивослово. — 2013. — № 9. — С. 62-63.

Спогади письменника про життя та творчість І. Жиленко.

Жиленко Ірина Володимирівна (нар. 1941) // Усі письменники і народна творчість / Н. Черсунова [та ін.]. — Київ, 2007 — 2008. — С. 119-122.

Короткі біографічні відомості та особливості творчої манери письма І. Жиленко у поезіях: «Жар-птиця», «Підкова», «Гном у буфеті», «І світла алея...», «Зимовий мотив з візитом пічника», «За золотими вікнами зірок...».

Жулинський М. «На радість Богу і земному слову» / М. Жулинський // Літ. Україна. — 2011. — 5 трав. — С. 6.

Літературно-критичний нарис про творчість І. Жиленко.

Жулинський М. «Японських поезій розгорнутий том...». Ірина Жиленко: містичне просвітлення душі / М. Жулинський // Літ. Україна. — 2020. — 28 берез. — С. 8-9.

Особливості поетичного самовираження у творчості.

Жулинський М. Та, що молиться Богові віршами / М. Жулинський // Жиленко І. Євангеліє від ластівки / І. Жиленко. — Київ, 2006. — С. 5-18.

Роздуми про стильові особливості творчого доробку письменниці.

Журенко О. «Поезія – це завжди неповторність...»: до Всесвіт. дня поезії / О. Журенко // Я вивчаю українську. — 2012. — № 3. — С. 6-7.

Казковість образів і речей у поезії І. Жиленко.

Ірина Жиленко (народилася 1941 р.) // Усі українські поети / упоряд. Ю. Хізова, В. Щоголева. — Харків, 2009. — С. 85-91.

Короткі відомості про творчу спадщину мисткині та характеристика творчості для дітей.

Касян Л. «Книга життя» Ірини Жиленко: «Номо feriens» в автобіографічно-мемуарному дискурсі / Л. Касян // Слово і час. — 2012. — № 6. — С. 41-49.

У статті окреслено художньо-естетичні особливості та жанрово-стильові параметри мемуарно-автобіографічної книжки «Номо feriens», проаналізовано засоби творення образів епохи та покоління шістдесятників.

Качак Т. Ірина Жиленко (1941-2013) / Т. Качак // Українська література для дітей та юнацтва / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 197-198.

Тематичне і жанрове різноманіття поетичних творів для дітей.

Кодлюк Я. Ірина Жиленко (народилася в 1941 році) / Я. Кодлюк, Г. Одинцова // Розповіді про письменників / Я. Кодлюк, Г. Одинцова. — Тернопіль, 2001. — С. 32-33.

Короткі біографічні відомості.

Коцюбинська М. Вікно у сад: «Вибране» Ірини Жиленко / М. Коцюбинська // Мої обрії : в 2 т. / М. Коцюбинська. — Київ, 2004. — Т. 2. — С. 230-236.

Про особливості поетичного стилю І. Жиленко у збірці «Вибране».

Коцюбинська М. «Нам є на що озиратися...» : свято спогадів Ірини Жиленко / М. Коцюбинська // Жиленко І. «Номо feriens» / І. Жиленко. — Київ, 2011. — С. 5-17.

Літературознавчий нарис про книгу спогадів І. Жиленко.

Осадчук П. Диво людського життя / П. Осадчук // Поезія – молодість душі / П. Осадчук. — Київ, 1989. — С. 193-198.

Стильові особливості поетичних книг та епічних творів письменниці. Мотиви, тематика, манера письма І. Жиленко.

Павленко М. Сонячні секрети Іринки Жиленко : (дитинство І. Жиленко) / М. Павленко // Марина Павленко про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко / М. Павленко. — Київ, 2016. — С. 95-117.

Дитячі роки письменниці, сповнені загадок і пригод.

Павленко М. Чотири стихії буття Ірини Жиленко / М. Павленко // Дивослово. — 2011. — № 7. — С. 41-44.

Природні стихії: вода, вогонь, повітря, земля у творчому доробку мисткині.

Преварська М. Ірина Жиленко (1941-2013 рр.) / М. Преварська // Українські поети / М. Преварська. — Київ, 2015. — С. 75-76.

Короткий огляд творчості І. Жиленко.

Сардарян К. Інтертекстуальність як вияв поетики модернізму в доробку Ірини Жиленко / К. Сардарян // Слово і час. — 2018. — № 7. — С. 41-47.

Розглянуто паралелі доробку І. Жиленко із творами української і світової літератури, а також фольклорними творами.

Сверстюк Є. Ірина Жиленко: Срібний дзвіночок тих літ ; Я відчиню дверцята пічки / Є. Сверстюк // Світлі голоси життя / Є. Сверстюк. — Київ, 2014. — С. 580-585.

Памяті І. Жиленко.

Скляренко В. Ірина Жиленко (1941) / В. Скляренко, Я. Батій // Література України / В. Скляренко, Я. Батій. — Харків, 2015. — С. 247-250.

Про неординарність особистості І. Жиленко у сучасній українській літературі. Визначення поетесою свого поняття краси, казковості у буденності, любові до життя у всіх його проявах.

Слабошпицький М. Планета рідного дому. Ірина Жиленко / М. Слабошпицький // Укр. літ. газ. — 2020. — 22 трав. — С. 16-17 ; 5 черв. — С. 16-17.

Спогади про життя та творчість І. Жиленко.

Сулима В. «Жила я просто, ясно, тихо...» : до ювілею І. Жиленко / В. Сулима // Дивослово. — 2011. — № 4. — С. 49-56.

Основні мотиви поетики Ірини Жиленко.

Тарнашинська Л. Ода радості Ірини Жиленко / Л. Тарнашинська // Українки в історії: нові сторінки. — Київ, 2010. — С. 196-204.

Нарис життєвого та творчого шляху І. Жиленко.

Тарнашинська Л. Уява – домінанта художнього світу: поетичні метаморфози Ірини Жиленко / Л. Тарнашинська // Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління / Л. Тарнашинська. — Київ, 2010. — С. 334-360.

Розкриття постаті І. Жиленко через епоху шістдесятництва та автобіографічний твір «Ното feriens».

Шарова Є. Ірина Жиленко (1941 р. нар.) / Є. Шарова // Історія української літератури ХХ століття : у 2 кн. / за ред. В. Г. Дончика. — Київ, 1998. — Кн. 2. — С. 150-152. Стисла біографія І. Жиленко.

Шевчук В. Ірина Жиленко (1941-2013) / В. Шевчук // На березі часу. Ті, котрі поруч : спогади про сучасників / В. Шевчук. — Київ, 2015. — С. 335-365.

Про творчу дружбу В. Шевчука з І. Жиленко. Особливості творчого процесу мисткині, її щоденникові записи та добірка віршів, що датовані 1967-1972 роками.

Якубовська М. У затінку квітучого бузку... : (літ. портр. Ірини Жиленко) / М. Якубовська // У дзеркалі слова : есеї про сучас. укр. літ. / М. Якубовська. — Львів, 2005. — С. 445-460.

Політ мрій: поезія Ірини Жиленко (матеріали до вивчення творчості письменниці в школі)

Авраменко О. Ірина Жиленко (народилася 1941 р.) / О. Авраменко, Л. Шабельникова // Українська література : підруч. для 6 кл. / О. Авраменко, Л. Шабельникова. — Київ, 2006. — С. 144-147.

Коротка біографія та добірка віршів, що вивчаються у 6 класі із запитаннями на розуміння їх змісту.

Байло Л. Ірина Жиленко «Жар-птиця», «Підкова», «Гном у буфеті». Поетичні роздуми про щастя, добробут : укр. літ., 6 кл. / Л. Байло // Укр. мова і літ. в шк. України. — 2019. — № 5. — С. 53-55.

Розробка уроку за поезіями І. Жиленко про життєві цінності.

Варгас О. Залишаймося відкритими для казки! : розробка уроку з укр. літ. для учнів 6-го кл. за творчістю І. Жиленко / О. Варгас // Рідна шк. — 2012. — № 3. — С. 65-67.

Конспект уроку за темою «Світ краси, добра і щастя у поезіях Ірини Жиленко «Жар-птиця», «Підкова», «Гном у буфеті».

Варцаб'юк М. Те, що може врятувати сучасний світ : за творами Ірини Жиленко «Жар-птиця», «Підкова» і «Гном у буфеті» / М. Варцаб'юк // Укр. мова та літ. (Шк. світ). — 2019. — № 4. — С. 66-71.

Розробка уроку за темою з творчими завданнями.

Губська О. «Вірші мої, недосяжні для тьми, будуть відлунювать сонце!» : урок за творчістю Ірини Жиленко / О. Губська // Дивослово. — 2016. — № 12. — С. 5-9.

План-конспект особистісно зорієнтованого уроку за поетичним доробком Ірини Жиленко з використанням таких прийомів і форм роботи як: «групування», «складання буриме», «рефлексійний ланцюжок» та інших. Також подано розлогий коментар учителя щодо біографії та особливостей творчості поетеси.

Доценко О. Кольористика як засіб асоціативно-образного бачення твору / О. Доценко // Укр. мова і літ. в шк. України. — 2016. — № 5. — С. 37-40.

Застосування методики розвитку творчої уяви учнів на основі кольористики на прикладі творів програмного матеріалу з української літератури у 6 класі. Представлено види роботи та пропонувані завдання до тем: «Леся Українка. Поезія «Тиша морська», «Володимир Винниченко. Оповідання «Федько-халамидник», «Ірина Жиленко. Поезія «Жар-птиця». «Підкова», Емма Андіївська. «Казка про Яя», «Говорюща риба».

Левандовська Л. Світ жіночої душі в ліриці Ірини Жиленко / Л. Левандовська // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. — 2015. — № 2. — С. 27-29.

Конспекти двох уроків для старшокласників на теми: «І. Жиленко. Стисла розповідь про поетесу. Основні збірки. «Шістдесятництво» крізь призму сьогодення і вічних понять честі, чесності, любові» та «Ірина Жиленко. Аналіз віршів «І світла алея», «Зимовий мотив з візитом пічника», «За золотими вікнами зірок».

Павлів І. Використання чайнвордів на уроках української літератури : «Ірина Жиленко» : 10-11 кл. / І. Павлів // Б-чка «Дивослова». — 2011. — № 10. — С. 40.

Чайнворд про життя та творчість І. Жиленко.

Слюсар А. Літературні ребуси / А. Слюсар // Шк. б-ка. — 2016. — № 11. — С. 90-93.

Добірка ребусів за творами українських письменників, в тому числі ребус за твором І. Жиленко «Гном у буфеті».

Електронні ресурси

Антонишин С. Жиленко Ірина [Електронний ресурс] : [коротка біографія] / С. Антонишин // Енциклопедія сучасної України : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=19180. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Дроздовський Д. Поетична суб'єктивність у віршах Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / Д. Дроздовський // Слово і Час. — 2008. — № 1. — С. 10-18. — Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/131296/04-Drozdosky.pdf?sequence=1>. — Дата звернення: 02.12.2020.

Жиленко Ірина Володимирівна [Електронний ресурс] : [життя та творчість, перелік основних творів] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Жиленко_Ірина_Володимирівна. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Жиленко Ірина Володимирівна [Електронний ресурс] : [біогр. довідка та добірка віршів поетеси] // УкрЛіб : [вебсайт]. — Електронні дані. — Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=1600>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Календар подій : [75 від дня народження І. В. Жиленко (1941 — 2013), укр. поетеси, дит. письменниці, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка] [Електронний ресурс] // Загальноміський бібліотечно-інформаційний центр Славутицької ЦБС : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://slavutichlib.com.ua/component/jevents/eventdetail/240/-/75-vid-dnia-narodzhennia-iryny-volodymyrivny-zhylenko-1941-2013-ukrainskoi-poetesy-dytiachoi-pysmennytsi-laureata-natsionalnoi-premii-ukrainy-imeni-ta>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Кизилова В. Смысловое навантаження поетичного тексту Ірини Жиленко : (на матеріалі поезії для дітей «Гном у буфеті», «Жар-птиця», «Підкова» [Електронний ресурс] / В. Кизилова // Вісник Львівського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2010. — № 5. — С. 72-76. — Режим доступу: http://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/173/1/%E2%84%96%205_192_2010_%D0%A4%D0%9D.pdf#page=73. — Дата звернення: 02.12.2020.

Кузьмін М. Ірина Жиленко. Біографія [Електронний ресурс] / М. Кузьмін // Youtube : [відеохостинг]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=BHtwNngmO7Hk>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Левандовська Л. Світ жіночої душі в ліриці Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / Л. Левандовська // Українська література в загальноосвітній школі. — 2015. — № 2. — С. 27-29. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2015_2_8. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сардарян К. Візія митця у творчості Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / К. Сардарян // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. — 2016. — Вип. 1. — С. 154-166. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzl_2016_1_15. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сардарян К. Діяльність представників покоління шістдесятників на матеріалі творчого доробку І. В. Жиленко [Електронний ресурс] / К. Сардарян // Молодий вчений. — 2015. — № 5 (3). — С. 18-21. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_5\(3\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_5(3)_6). — Дата звернення: 02.12.2020.

Сардарян К. Метафора у структурі поетичного тексту І. В. Жиленко [Електронний ресурс] / К. Сардарян // Studia linguistica. — 2014. — Вип. 8. — С. 404-409. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2014_8_66. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сардарян К. Творчість Ірини Жиленко як культурний феномен [Електронний ресурс] / К. Сардарян // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Філологія. — 2013. — Вип. 8. — С. 116-121. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2013_8_18. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сарапин В. Карнавалізація буденного життя в поемах Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / В. Сарапин, Н. Віннікова, О. Летик // Закарпатські філологічні студії. — 2019. — Вип. 11. — Т. 2. — С. 84-90. — Режим доступу: <http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/7581/1/Sarapyn.pdf>. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сарапин В. «Слава таланту животворящому». Проблема митця й суспільства в поемах Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / В. В. Сарапин, Н. М. Віннікова, О. С. Летик // Молодий вчений. — 2019. — № 7 (1). — С. 70-74. — Режим доступу: <http://www.irbis->

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2019_7(1)_18.pdf. — Дата звернення: 02.12.2020.

Свято Р. Що святкує Ірина Жиленко [Електронний ресурс] / Р. Свято // Літакцент : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://litakcent.com/2012/03/14/shho-svjatkuje-iryna-zhylenko/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Слюніна О. Штрихи до індивідуального стилю І. В. Жиленко [Електронний ресурс] / О. Слюніна // Мова і культура. — 2014. — Вип. 17, т. 3. — С. 75-81. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2014_17_3_14. — Дата звернення: 02.12.2020.

Чередник Л. Міфопоетична парадигма поезії Ірини Жиленко [Електронний ресурс] / Л. Чередник // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. — 2016. — Вип. 61. — С. 288-290. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_61_109. — Дата звернення: 02.12.2020.

Основні твори І. Жиленко

- 1964 – «Достигають колосочки»
- 1971 – «Автопортрет у червоному»
- 1978 – «Вікно у сад»
- 1979 – «Концерт для скрипки, дощу і цвіркуна», «Вуличка мого дитинства»
- 1981 – «Дім під каштаном»
- 1982 – «Ярмарок чудес»
- 1983 – «Збулося літо», «Двічі по два – дорівнює кульбабці»
- 1985 – «Останній вуличний шарманщик», «Казки буфетного гнома»
- 1986 – «Новорічна історія про двері, яких нема, і про те, як корисно іноді помилятися номером»
- 1987 – «Дівчинка на кулі»
- 1990 – «Чайна церемонія», «Вибране»
- 1994 – «Вечірка у старій винарні»
- 1999 – «Пори року»
- 2000 – «Євангеліє від ластівки»
- 2003 – «Цвітіння сивини»
- 2010 – «Світло вечірнє»
- 2011 – Книга спогадів «Ното feriens»

Із грона шістдесятників (вислови відомих людей про творчість Ірини Жиленко)

«Поезія «Поетичний світ Ірини Жиленко твориться за принципом інакшості, іншості, несхожості зі світом реальним, але уявний світ спровокований дійсністю, яку поетеса змінює завдяки образному вивіданню себе, точніше, завдяки вивільненню себе уявою, мрією, фантазією з реального буття-існування і «поселенню» в художнє буття. У тому, іншому, інакшому світі – світі художньої реальності – вона вільна, нічим і ніким не скута – ні ідеологією, ні соціальним замовленням, ні жодним каноном, формою чи стилем. Це поезія відвертого, сповідально чистого, як молитва, співчуття й болю, добра і ласки, надії, а головне – свята на цьому земному карнавалі життя; це пошуки духовної опори передусім у собі серед жорстокого і холодного велелюддя; це зазивання вистояти серед щоденної клопітливої неприглядності, підтримати вірою в добро і надію високим злетом уяви, фантазії, підняти людину над гіркотою переживання життя і смерті».

«Та, що молиться Богу віршами».

«Така вже її доля – доля поетеси-принцеси, інфанти, якій ніколи «не вирости з бантів», не насолодитися рожевими снами, якій судилося до смерті «шукати казкові скарби у місті журби, боротьби і злоби», бути вічним злотошукачем старателем на річці життя, котрий вимиває із золотоносного піску мови іскрометні злитки метафор, епітетів, алітерацій».

Микола Жулинський,
український літературознавець,
політик, доктор філологічних наук

«Ірина поезія вся у вихорах тополиного повітря».

Роман Корогодський,
український кінокритик, літературознавець,
активний учасник руху шістдесятників

«У поетеси свій чітко окреслений стабільний мікрокосм. Його осердя — рідний дім, своя кімната — як фортеця, без якої не вижити в цьому розбурханому недоброму світі».

Михайлина Коцюбинська,
українська літературознавиця, перекладачка,
активна учасниця руху шістдесятників

«Художні тексти поетеси є не лише надбанням національної культури, але й проявом самоідентифікації людини. Мисткиня дає своє бачення жінки та її природи. Її жіноча природа чітко не відповідає канонам і завданням феміністичного дискурсу, але й не підкоря-

ється патріархальному. Це якась середня, межова позиція між двома полюсами. Місце жінки в мікросвіті поезії Ірини Жиленко є місцем любові, матері, помічниці, творця мережі стосунків, на які вона у свою чергу спиралася, а також – поетеси, естетки».

Марина Штолько,
дослідниця творчості поетеси, співробітниця
Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України

«Її поезія настільки справжня, повнокровна й самодостатня, що всі слова про неї будуть видаватись лише половою, пустоцвітом, шумовинням».

Марина Павленко,
українська поетеса, письменниця,
художниця, науковець, педагог

«Поетеса хоче, щоб малеча вірила у добрі й прекрасні чудеса, в гномів, у Діда Мороза, у те, що квіти вміють вальсувати, а ляльки розмовляти. На її думку, це не зашкодить майбутньому науковому мисленню, зате на все життя закладе ніжність до всього живого, осяє світ чарівним світлом краси і радості».

Богдан Чайковський,
український письменник

«Поезія Ірини Жиленко національна не за крикливими освідченнями, а за внутрішньою структурою образного мислення. Музика слів, духмяність повітря, ласкавість, м'якість сонечка і рвучкі пориви злих вітрів, мінливість води, її швидкоплинність, як і часу, природи, – все це характеризує її поезію як явище національне у масштабі виміру загальних людських цінностей».

Роман Корогодський,
український кінокритик, літературознавець,
активний учасник руху шістдесятників

«Камерність і затишність її лірики – річ дуже оманлива. У неї тихі цвіркуни говорять нам про сучасність гучніше, ніж у декого – гуркіт космічних ракет».

Борис Тен,
український поет, перекладач

«Ірина Жиленко була справжнім вікном у сад. Вона була естетичним протистоянням, людиною торжествуючого життя».

Ліна Костенко,
українська письменниця, поетеса-шістдесятниця

«Ірина Жиленко малювала світлом, і в тому світлі були всі кольори веселки».

Дмитро Дроздовський,
перекладач, літературний критик,
головний редактор журналу «Всесвіт»

«... вірші Жиленко звертали увагу свіжістю образів, неоклепаністю тематики і незалежністю тону».

Євген Маланюк, український письменник,
культуролог-енциклопедист, публіцист, літературний критик

«... Ірину Жиленко з-поміж багатьох інших поетів вирізняє її стовідсоткова щирість, довіра до читача, розкритість».

Борис Олійник,
український поет, перекладач, державний діяч

«Основна художня достойність кращих поезій Ірини Жиленко полягає в її вмінні прислухатись до своїх слів, закріплювати їхній смисл чисто музичними враженнями».

Анатолій Макаров,
український письменник,
культуролог, літературний критик

«У поезіях для дітей Ірина Жиленко залишилася вірною своїм світоглядним переконанням. Твори, що увійшли до дитячих збірок, випромінюють добро, оптимізм, вони насичені атмосферою свята, радості, добра, казки, що так необхідні дітям і є прикметною ознакою мистецького кредо письменниці».

Віталіна Кизилова,
доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри теорії літератури та компаративістики
Луганського національного університету ім. Т. Шевченка

«Доробок Ірини Жиленко відрізняється від творчості інших поетів-шістдесятників глибокою елегійністю, щирою сповідальністю, намаганням одухотворити світ реальних речей, карнавальним баченням світу – у його казково-сюрреалістичних, парадоксальних виявах».

Людмила Тарнашинська,
український літературознавець,
критик, прозаїк, поет, журналіст

«Живе, як пише, і пише як живе»

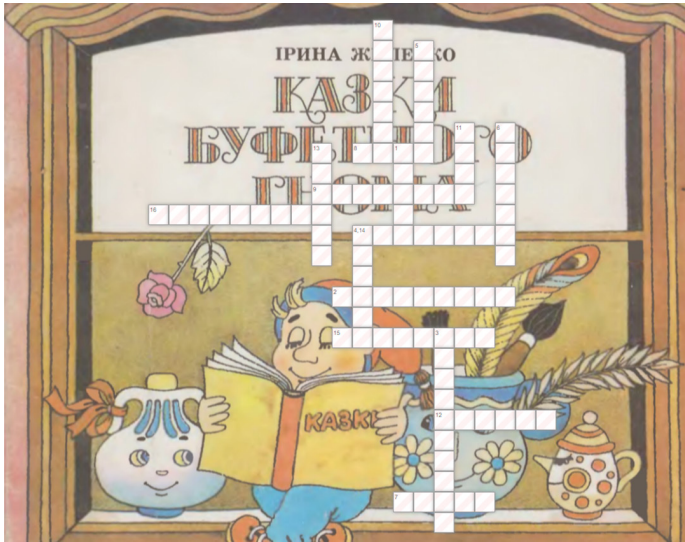
(тест про життя і творчість І. Жиленко)

1. Місто, де народилася І. Жиленко?
А) м. Харків;
Б) м. Київ;
В) м. Чернігів;
Г) м. Львів.
2. І. Жиленко – авторка близько...
А) 20 книг;
Б) 30 книг;
В) 40 книг;
Г) 50 книг.
3. Вчителька Діна Іванівна Попель посприяла тому, що Ірина захопилася...
А) художнім мистецтвом;
Б) грою на фортепіано;
В) літературою;
Г) вивченням іноземних мов.
4. Які квіти найбільше любила поетеса?
А) троянди;
Б) фіалки;
В) ромашки;
Г) волошки.
5. Скільки років було письменниці, коли вона написала свій перший вірш?
А) 15 років;
Б) 8 років;
В) 17 років;
Г) 10 років.
6. З якого року Ірина Жиленко стала членом Спілки письменників України?
А) з 1967 року;
Б) з 1965 року;
В) з 1963 року;
Г) з 1969 року.
7. Назва дебютної збірки поезій для дітей, що побачила світ у 1964 році?
А) «Буковинські балади»;
Б) «Чайна церемонія»;
В) «Дівчинка на кулі»;
Г) «Достигають колосочки».

-
8. Який літературний жанр створила Ірина Жиленко?
А) роман у віршах;
Б) фіалки-вірші;
В) епопея;
Г) акровірші.
9. Учасницею якого клубу була І.В Жиленко?
А) українського ПЕН-клубу;
Б) літературного клубу «Пломінь»;
В) клубу Творчої молоді;
Г) читацького клубу «ЛітАкцент».
10. За яку збірку письменниці було присвоєно Національну премію імені Тараса Шевченка?
А) «Дівчинка на кулі»;
Б) «Вечірка у старій винарні»;
В) «Соло на сольфі»;
Г) «Вікно у сад».
11. У 2001 році Ірину Жиленко нагороджено орденом...
А) княгині Ольги;
Б) Данила Галицького;
В) Богдана Хмельницького;
Г) князя Ярослава Мудрого.
12. Літературну премію імені якого поета-шістдесятника авторка отримала у 2012 році?
А) імені Василя Симоненка;
Б) імені Дмитра Павличка;
В) імені Володимира Сосюри;
Г) імені Василя Стуса.
13. В якому періодичному виданні упродовж 10 років частинами друкувалися спогади, щоденникові записи І. Жиленко з книги «Homo feriens»?
А) «Ранок»;
Б) «Молодь України»;
В) «Сучасність»;
Г) «Дивослово».

Ніжна поезія сонця

(Кросворд до поезій І. Жиленко «Жар-птиця», «Гном у буфеті», «Підкова»)

По горизонталі:

2. Що давав гном слухняним дітям? (*Шоколадки*)
4. Який журнал читала Жар-птиця? (*Мурзилку*)
7. Який напій полюбляє гном? (*Какао*)
8. Пора року, що описана у вірші «Підкова» (*Зима*)
9. Де спить буфетний гном? (*Скринька*)
12. Скільки роззяв дивилися на підкову? (*Сімсот*)
15. Що давала їсти сусідка-чарівниця Жар-птиці? (*Родзинки*)
16. Назва місцевості, куди вирушила героїня твору, щоб віддати підкову? (*Лапландія*)

По вертикалі:

1. Чого навчався гном у маркізи з фарфору? (*Манер*)
3. Очі у Жар-птиці були як... (*Намистинки*)
5. Підкова була не проста, а... (*Золота*)
6. Хто чаював разом з гномом у маркізи? (*Цвіркун*)
10. Що буфетний гном золотить на свята? (*Сервізи*)
11. Як себе називала Гава? (*Пава*)
13. На що була схожа загублена підкова? (*Місяць*)
14. Який напій пила Жар-птиця під час хвороби? (*Молоко*)

**Яскравий світ чарівних, фантастичних пригод
(літературна гра за збірками поезій Ірини Жиленко
«Казки буфетного гнома» та «Достигають колосочки»)**

Відгадай пропущені слова з віршів письменниці

1. «Це не жито, не пшениця
Ген без краю, без межі –
Достигають ...,
Булки-сайки і коржі»
(вірш «Достигають колосочки»)

2. «Це був час, коли сніг коліскову співав ліхтарям.
Це був час привітань, ... і телеграм.
Це був час, коли спали ведмеді у сніжних заметах
І казки бубоніли опівночі гноми в буфетах»
(вірш «Сніг»)

3. «Не лише для нас – для всіх
Принеси хороший сніг,
Урожай, бадьорий ...,
Мир, і злагоду, і щастя»
(вірш «Лист до Діда Мороза»)

4. «Дощик біга по шляхах,
По дитячих чубчиках,
Гриць сховався в лопухах,
Бо ... до рубчика»
(вірш «Лийся, дощик»)

5. «І ми, немов сніжинки,
Ясні, легкі,
Круг нашої ...
Ведемо танки»
(вірш «Сніжинки»)

6. «А дві ... – сестрички
Сплели з сніжинок білі стрічки
І почепили на осички,
Щоб у малят сміялись личка»

(вірш «Зима»)

7. «Петя став біля ...
І до сонця очі мружить.
А в калюжі, аж на дні,
Сонце спить у глибині»

(вірш «Сонечко»)

8. «Сусідка моя – чарівниця –
Годувала надвечір родзинками
У клітці золоту Жар-птицю
З очима-...»

(вірш «Жар-птиця»)

9. «Ходить ... між зірок,
Між хмарок, за кроком крок,
Темне місто осяває,
і зітхає, й позіхає»

(вірш «Кіт-Воркіт»)

10. «Ви повірите мені?
В Толика і Нелі
Сто ... на стіні,
Навіть три на стелі»

(вірш «Брат і сестричка»)

11. «Оце і все. А сніг звичайним став,
Легкий і рівний, пада, пада, пада...
Роти закрили ... роззяв,
І розійшлись. І полягали спати»

(вірш «Підкова»)

12. «Срібні гудзики і шпага,
Шитий золотом мундир.
Кольоровий симпатьяга!
Паперовий ...!»

(«Пісенька про капітана» з «Нічної казочки»)

13. «Він спить. А миші переводять харч,
муштруються під гуркіт ...,
горлаючи свій мишіанський марш
і клацаючи гострими зубами»

(вірш «Країна Мишіанія» з «Нічної казочки»)

14. «Сплять малятка
В теплих ...,
В голубих перинках.
А над ліжком
Ніжно-ніжно
Шепчуться ялинки»

(вірш «В новорічну ніч»)

15. «Жила сосна, росла сосна.
Турбот не відала вона.
Над нею, срібні і легкі,
Горіли радісно ...»

(«Пісенька сірничків» з «Нічної казочки»)

16. «Він любить какао пить,
Смоктати м'ятні ...
Так довго і солодко спить
В старій музикальній скринці»

(вірш «Гном у буфеті»)

Відповіді: 1. Паляниці. 2. Подарунків. 3. Настрій. 4. Промок. 5. Ялинки. 6. Снігурочки. 7. Калюжі. 8. Намистинками. 9. Котик. 10. Картинок. 11. Сімсот. 12. Командир. 13. Барабана. 14. Хатках. 15. Зірки. 16. Гостинці.

Промені життєтворчості

Ірини Жиленко

(Кросворд «Знайди слова»)

Й	Д	М	А	А	Д	Ж	Г	С	Н	Ш	Ь
У	Ф	І	Ц	В	Д	А	Щ	В	Ф	Й	М
Ф	Б	Я	П	О	У	Й	Г	Ѓ	К	Я	П
Я	Ч	Й	А	У	К	В	И	Є	Б	М	О
Г	С	А	Г	З	Ж	О	Н	О	В	З	Є
Ь	В	І	С	І	М	Р	І	И	Е	Ь	Н
Ю	Е	Р	С	Х	Ф	О	Н	Л	І	К	М
О	Р	Д	Е	Н	Ж	Н	І	А	Л	Ѓ	Г
О	С	М	Б	Ф	К	О	О	П	У	Ѓ	Я
С	Т	Е	Ц	І	В	К	А	Ж	Й	Ц	Б
В	Ю	М	Е	Л	Ж	Б	П	Ж	Е	Е	Ж
Ц	К	С	М	О	Л	О	С	К	И	П	М
Ж	Ю	Є	Ю	Л	К	Х	Л	Т	Х	Т	К
Б	Р	А	Н	О	К	П	В	Ѓ	К	Ѓ	Т
Ж	Х	Б	О	Г	О	М	О	Л	Е	Ц	Ь
Г	Ж	Ч	Д	І	Н	А	Ч	Щ	Б	Д	Є
Ь	У	Ж	Р	Я	И	К	Н	Х	К	К	Х
Ф	С	Н	О	П	У	Н	П	К	У	Т	Є
З	Щ	К	З	Р	Ѓ	Є	Ш	Г	С	Е	Ч
Ц	Л	Ѓ	Д	М	Б	О	Т	Д	Й	Ѓ	Т

1. _____
За яким фахом Ірина Жиленко закінчила Київський державний університет імені Тараса Шевченка?
2. _____
В якому селі на Черкащині в дитинстві проживала Ірина Жиленко?
3. _____
Ім'я вчительки, яка прищепила любов письменниці до літератури?
4. _____
Прізвище відомого критика, есеїста, поета-шістдесятника, з яким товаришувала Ірина Жиленко?
5. _____
Назва видавництва, в якому 2011 року вийшла друком книга спогадів письменниці «Ното feriens»?
6. _____
Авторка-виконавиця пісень на слова І. Жиленко?
7. _____
В редакції якого журналу працювала Ірина Жиленко?

-
1. В якому селі на Черкащині в дитинстві проживала Ірина Жиленко? (**Стецівка**)
 2. Ім'я вчительки, яка прищепила любов письменниці до літератури? (**Діна**)
 3. В редакції якого журналу працювала Ірина Жиленко? (**Ранок**)
 4. Скільки років було Ірині, коли вона написала свій перший вірш? (**Вісім**)
 5. Назва аматорського хору при Київській консерваторії, в якому професійно займалась вокалом майбутня поетеса? (**Жайворонок**)
 6. За яким фахом Ірина Жиленко закінчила Київський державний університет імені Тараса Шевченка. (**Філологія**)
 7. Прізвище відомого критика, есеїста, поета-шістдесятника, з яким товаришувала Ірина Жиленко? (**Сверстюк**)
 8. Авторка-виконавиця пісень на слова І. Жиленко? (**Богомолець**)
 9. Прізвище письменника, чоловіка Ірини Жиленко? (**Дрозд**)
 10. Назва видавництва, в якому 2011 року вийшла друком книга спогадів письменниці «Номо feriens»? (**Смолоскип**)
 11. Яку державну нагороду отримала Ірина Жиленко 2001 року за вагомий особистий внесок у розвиток української літератури? (**Орден**)

Список використаної літератури

Ірина Жиленко (народилася 1941 р.) // Усі українські поети / упоряд. Ю. Хізова, В. Щоголева. — Харків, 2009. — С. 85-91.

Календар подій : [75 від дня народження І. В. Жиленко (1941 – 2013), укр. поетеси, дит. письменниці, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка] [Електронний ресурс] // Загальноміський бібліотечно-інформаційний центр Славутицької ЦБС: [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://slavutichlib.com.ua/component/jevents/eventdetail/240/-/75-vid-dnia-narodzhennia-iryny-volodymyrivny-zhylenko-1941-2013-ukrainskoi-poetesy-dytiachoi-pysmennytsi-laureata-natsionalnoi-premii-ukrainy-imeni-ta>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Качак Т. Ірина Жиленко (1941-2013) / Т. Качак // Українська література для дітей та юнацтва / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 197-198.

Кизилова В. Сміслові навантаження поетичного тексту Ірини Жиленко : (на матеріалі поезії для дітей «Гном у буфеті», «Жар-птиця», «Підкова» [Електронний ресурс] / В. Кизилова // Вісник Львівського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2010. — № 5. — С. 72-76. — Режим доступу: http://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/173/1/%E2%84%96%205_192_2010_%D0%A4%D0%9D.pdf#page=73. — Дата звернення: 02.12.2020.

Сардарян К. Творчість Ірини Жиленко як культурний феномен [Електронний ресурс] / К. Сардарян // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Філологія. — 2013. — Вип. 8. — С. 116-121. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2013_8_18. — Дата звернення: 02.12.2020.

Свято Р. Що святкує Ірина Жиленко [Електронний ресурс] / Р. Свято // Літакцент : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://litakcent.com/2012/03/14/shho-svjatkuje-iryna-zhylenko/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 02.12.2020.

Тарнашинська Л. Ода радості Ірини Жиленко / Л. Тарнашинська // Українки в історії: нові сторінки. — Київ, 2010. — С. 196-204.

Шарова Є. Ірина Жиленко (1941 р. нар.) / Є. Шарова // Історія української літератури ХХ століття : у 2 кн. / за ред. В. Г. Дончика. — Київ, 1998. — Кн. 2. — С. 150-152.

ОДА РАДОСТІ ВІД ІРИНИ ЖИЛЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПИСОК ТА МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З НАГОДИ
80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ І. В. ЖИЛЕНКО

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладачі Л.М. Мусієнко, В.М. Красножон
Літературний редактор Н.М. Кійко

Комп'ютерна верстка Н.М. Кійко
Підписано до друку 22.04.2021
Зам. № 9. Наклад 25 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Януша Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

вул. Януша Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua